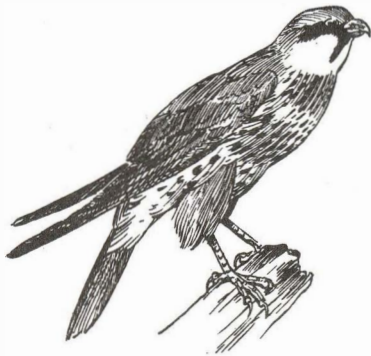

Excursie Vogelwerkgroep

Ab Steenvoorden

Op 16 juli zondagochtend vroeg, erg vroeg om 04.00 uur vertrokken zes leden van de Vogelwerkgroep voor een excursie naar het Amsterdamsche Veld, nabij Klazinaveen in Drenthe. Tijdens de heenreis was de eerste stop de Flevo-polder. Langs de Tureluurweg en de Schollewaarweg nabij Zeewolde werd er op verschillende plaatsen getracht roepende Kwartels te lokaliseren. Er riep en zong al van alles: Rietgorzen, Kleine Karekieten, Merels en een enkele Zanglijster, maar helaas lieten de Kwartels zich niet horen. De eerste koffiepauze werd gehouden bij het Harderbroek, waar de uitgestrekte rietvelden door veel vogels gebruikt werden als slaapplek. Het was een schitterend gezicht om tijdens de zonsopgang de vele tientallen (mogelijk wel enkele honderden) Geelen Witte Kwikstaarten, Boerenzwaluwen en Oeverzwaluwen uit het riet te zien opvliegen. Boven het

Boomvalk

gebied werden ook verschillende Bruine Kiekendieven waargenomen.

Nadat iedereen z'n plaats in de auto's weer had gevonden, werd de reis voortgezet richting het Amsterdamsche Veld, een gedeelte van het Bargerveen en ongeveer 600 hectare groot. Het Amsterdamsche Veld is een voormalig hoogveengebied, dat grotendeels afgegraven is ten behoeve van de turfwinning.

Tegenwoordig bestaat het gebied uit droge heidevelden met verschillende bosschages, houtsingels, braamstruwelen en een redelijk groot aantal veenputten. Het gebied is vooral bekend om z'n voor Nederland (tegenwoordig) ongekend hoge aantallen Grauwe Klauwieren.

Bij het Amsterdamsche Veld aangekomen besloten we om een tweetal wandelingen te maken, een door het droge gedeelte van het gebied en aansluitend een wandeling rond de veenputten, door het zogenaamde natte gedeelte van het gebied.

We waren nog geen vijftig meter het gebied ingelo-

pen toen de eerste Grauwe Klauwier al ontdekt werd. Deze kon schitterend bekeken worden terwijl ze (en even later ook een hij) vanaf paaltjes en bomen op jacht naar insecten en hagedissen was. Even verder langs het pad bevond zich een oude, niet bewoonde boerderij. Hier konden we mooi Zwarte Roodstaarten met uitgevlogen jongen bekijken. In de nok van het boerderijtje werd een gat ontdekt met daarachter een nestkast voor Kerkuilen. Natuurlijk moest dat even van dichtbij bekeken worden, en na enig geklauter kon één van de excursiegangers via een raampje de boerderij binnen komen en de deur van binnenuit openen, waarna de nestkast gecontroleerd kon worden. De nestkast was helaas niet bewoond door Kerkuilen, maar wel door een paartje Holeduif. Nadat alles weer was afgesloten zoals we het aangetroffen hadden zijn we richting het heideveld gelopen. Ook hier werden een aantal Grauwe Klauwieren waargenomen, verder werden er nog verschillende zingende Geelgorzen gehoord en gezien, een paartje Paapjes met uitgevlogen jongen, een aantal overvliegende Grote Lijsters, verschillende Sperwers en Buizerden en een tweetal Haviken, een mannetje en een vrouwtje konden schitterend bekeken worden terwijl ze verschillende keren over kwamen vliegen.

Na een korte aanvaring met een boswachter (verboden terrein? we zijn verdwaald!) werd er terug bij de auto's nogmaals een koffiepauze genomen waarna we begonnen aan de tweede, iets langere wandeling door het natte gedeelte langs de veenputten.

We liepen over een soort dijk met aan weerszijden veenputten, een soort ruig moerasgebied met hier en daar groepjes bomen en verruigde stukken. In het gebied bevond zich een kolonie Zwarte Sterns, waarvan zowel de oude als de jonge vogels schitterend bekeken konden worden. Hier werden ook verschillende soorten steltlopers waargenomen, een Kemphaan, Groenpootruiters, Tureluurs, redelijk wat Bosruiters, Witgatjes, Oeverlopers en een Kleine Strandloper. Boven het gebied waren een groot aantal Boomvalken aan het jagen, vermoedelijk twee paartjes met uitgevlogen jongen. Op een gegeven moment zaten een achttal exemplaren in enkele dode bomen en konden door de telescoop schitterend bekeken worden.

Na een wandeling van verschillende kilometers zijn we over een pad, dat tevens de grens tussen Nederland en Duitsland was weer terug richting de auto's gelopen. Onderweg zagen we op een akker in Duitsland nog een aantal Grote Lijsters en in verschillende bosschages Grauwe Klauwieren. Tijdens deze excursie op en rond het Amsterdamsche Veld hebben we zo'n 22 Grauwe Klauwieren gezien.

Bij de auto's aangekomen besloten we om op de terugweg nogmaals even in de Flevo-polder te

gaan kijken. Deze beslissing leverde na toch al een geslaagde dag nog een aantal leuke waarnemingen op. Op de Torenavalkweg stak een Wezel vlak voor de auto de weg over en werden verschillende Buizerden gezien. Omdat we niet zo heel veel tijd meer hadden, het liep al tegen het einde van de middag besloten we om alleen nog maar even bij de Lepelaars-plassen te kijken. Hier wer-

den een Kleine Zilverreiger, een Regenwulp, vrij veel Zwarte Ruiters, een Bosruiter, een Waterral, Lepelaars, een tweetal Zomertalingen en erg veel Smienten gezien.

Na een kleine 15 uur vogelen door half Nederland kwamen we moe maar voldaan en een geslaagde excursie rijker weer in Noordwijk aan.

Dagvlinders in Noordwijk

Hein Verkade

Toen de KNNV het jaar 1995 uitriep tot "vlinderjaar" kon zij niet bevroeden dat deze zomer dankzij het vele mooie weer werkelijk een topjaar voor vlinders zou gaan worden.

Zo was er begin augustus een ware explosie van Daggauwogen die maar weinigen ontgaan zal zijn. Vrijwel iedere bloementuin kreeg een invasie te verwerken. Wanneer je in de lucht keek zag je, soms tot op grote hoogte, overal de zwarte silhouetten langs trekken. Ook andere soorten zoals Distelvlinders waren talrijker dan in voorgaande jaren. Op 4 augustus werd gemeld dat de zeldzame Rouwmantel in Katwijk was gesignaleerd. Deze grote onmiskenbare vlindersoort werd tot voor kort in Nederland als uitgestorven beschouwd.

Er kwamen echter meerdere meldingen uit verschillende delen van ons land. Zo gebeurde het dat ik op 24 augustus door de tuin in de Van Limburg Stirumstraat liep en daar een Rouwmantel van de bramenstruik opjoeg. Gelukkig verdween de vlinder niet direct en konden velen het dier aan-

schouwen. Opvallend was dat zowel de Rouwmantel als de vle Atalanta's de bloeiende Vlinderstruik links lieten liggen en een voorkeur gaven aan de overrijpe bramen en val-appeltjes.

De tuin werd de volgende dagen nauwlettend in de gaten gehouden. Op 26 augustus was het weer raak. Naast tientallen Atalanta's bleken twee Gehakkelde Aurelia's hun weg naar de appeltjes gevonden te hebben. Deze oranje-zwarte vlinders zijn gemakkelijk te herkennen aan hun "gerafelde" vleugeltjes.

De Gehakkelde Aurelia komt in de duinstreek voor, maar is door lage dichtheden niet gemakkelijk waar te nemen.

Navraag bij de vlinderstichting bracht aan het licht dat een aantal soorten dagvlinders inderdaad verrot is op rottend fruit. Dit werpt een nieuw licht op het bekende lijstervoer in de winter. Ook in andere jaargetijden het het tot verrassende waarnemingen in uw tuin leiden!

Nieuw in de Jan Verwey bibliotheek

Jelle van Dijk

Henk Blok & Herman ter Stege: De Nederlandse Vogelnamen en hun betekenis. 1995. 308 p. ISBN 90-9008646-3. Uitgegeven door Blok & ter Stege, Leidschendam. Prijs f 32,50.

Een boek waarin je snel kunt opzoeken hoe een vogel aan zijn naam is gekomen, bestond in Nederland nog niet. Het enige boekje in ons taalgebied dat inging op de betekenis van de wetenschappelijke namen was "Beteekenis en etymologie van de wetenschappelijke namen der Nederlandsche vogels" uit 1947. Hierin wordt door de auteurs (L. Coomans de Ruiter, W.C. van Heurn en W.K. Kraak) uitvoerig ingegaan op de betekenis van de Griekse en Latijnse grondwoorden waarop de wetenschappelijke naamgeving is gebaseerd. Het boek dat hier besproken wordt is geheel anders van opzet. Na de Nederlandse naam en de wetenschappelijke naam volgt de naam in het

Duits, het Engels, het Frans en het Fries. De betekenis van de wetenschappelijke naam wordt, indien bekend, kort genoemd. Veel meer aandacht is er voor allerlei volks- en streeknamen. Zo wordt vermeld dat Malefijt (voor Stormvogeltje) en Duinstag (voor Tapuit) Katwijkse volksnamen zijn. Het aardige is dat bij al die volksnamen ook wordt meegedeeld hoe die namen ontstaan zouden kunnen zijn. Vooral bij bekende soorten is het verbluffend hoeveel namen de auteurs hebben weten op te duiken. Zo worden van de Grutto maar liefst 35 volksnamen opgesomd!

Dat er heel wat boeken zijn geraadpleegd om al die namen boven water te halen, moge duidelijk zijn. Ook een aantal deskundigen is aangeschreven. Zo werd de classicus W.K. Kraak (van het bovengenoemde boekje!) gevraagd voor een toelichting op de wetenschappelijke namen. Ook komen we Gijsbert van der Bent uit Katwijk tegen als adviseur.